

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel M¼d¼r Yardımcılığı

ÇOK İVEDİ

05 Temmuz 2010

Sayı : B.06.0.SPGY.0.0-026.21 -2010/561442
Konu : Yazılı Soru Önergesine Yanıt/
Süleyman Yağız 7/9651

7/9651
GK: 26

TBMM BAŐKANLIĐINA

İlgi: Baőbakanlıđın 09.10.2009 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-160-25/4065 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Süleyman Yağız'ın Sayın Başbakanımıza yönelttiği ve Sayın Baőbakanımızca, kendileri adına eşg¼d¼m¼mde cevaplanması tensip olunan 7/9651 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Ahmet DAVUTOĐLU
Dıőıőleri Bakanı

Ek: 3 sayfa

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SÜLEYMAN YAĞIZ'IN

SAYIN BAŞBAKANIMIZA YÖNELTTİĞİ

7/9651 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YANIT

SORU

1. Azerbaycan ziyaretinizde, "Yukarı Karabağ'da işgal sona ermeden Ermenistan ile sınırların açılmayacağı" yönünde verdiğiniz söz, Azeri kardeşlerimiz için çok önemli bir güvenceydi. Bu sözünüz, Ermenistan protokolü ile çelişmiyor mu? "Yukarı Karabağ'ın işgali neden, kapıların kapanması sonuçtur" sözünüzün artık bir anlamı kalmadı mı?
2. Aynı ziyaretiniz sırasında, "Türkiye ve Azerbaycan arasındaki kardeşlik gerçek bir kardeşliktir. Halklarımız birlikte sevinmiş, birlikte üzülmüş ve gerektiğinde birlikte savaşmıştır" dediniz. Ermenistan protokolü ile gerçek kardeşliğe zarar verilmiş olmadı mı?
3. Ziyaretinizde, "Bu konuda hiç geri adım atmadık, bundan sonra da atmayacağız. Azerbaycan'ın üzüntüsü bizim üzüntümüz, sevinci bizim sevincimizdir, herkes müsterih olsun işgal sona ermeden, düşüncelerimizi değiştirmeyeceğiz. Tek gayemiz Türkiye-Ermenistan ilişkileri arasında, normalleşme yönünde ilerleme kaydederken, Azerbaycan ve Ermenistan arasındaki Yukarı Karabağ sorunun çözümü için uygun şartların oluşumudur" diyerek bir kararlılık ortaya koydunuz ve bu nedenle Azeriler tarafından da ayakta alkışlandınız. Ermenistan protokolü, bu kararlığınızı anlamsızlaştırmadı mı?
4. Başka bir ifadeyle, o gün verdiğiniz sözden, şimdi geri adım atmış olmadığınız mı? Böyle bir çelişkiyi nasıl açıklayabilirsiniz?
5. Türkiye ile Ermenistan arasında varılan uzlaşuya Azerbaycan'dan sert tepkiler geldi. Örneğin tanınmış siyaset bilimcisi Vafa Gülüzade, mutabakatı sert dille eleştirerek "Türkiye, Azerbaycan'a ihanet ediyor" iddiasında bulundu. Gülüzade, "Türk liderliğinin bu hatalı eylemleri, Azeri-Türk bağlarını yok edebilir" görüşünü de öne sürdü. Azerbaycan'daki sert tepkileri ve Gülüzade'nin iddialarını nasıl karşılıyorsunuz?
6. Azerbaycan Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Elhan Poluhov, "Ankara defalarca açıklamada bulundu; Dağlık Karabağ sorunu çözülmeden Türkiye-Ermenistan sınırları açılmayacak. Bu yaklaşımı Türkiye Başbakanı Erdoğan da bu yılın Mayıs ayında Azerbaycan'a yaptığı ziyarette Milli Meclis'teki konuşmasında dile getirdi" dedi, "ancak, şimdiki durumda sınırların açılmasının Azerbaycan'ın çıkarlarına aykırı olduğunu" vurguladı. Bu tür değerlendirmeler, Türkiye-Azerbaycan arasındaki kardeşlik ilişkilerinin derinden etkilenmesine ve Türkiye'ye karşı güvensizlik duygusunun yaygınlaşmasına neden olabilir mi?
7. Azerilere verilen sözün tutulmaması Türkiye yönetiminin uluslararası planda zayıflanmasına, güçsüzleşmesine ve itibar kaybetmesine yol açmaz mı?

8. Ermenistan protokolünün yürürlüğe girmesi için TBMM'nin onayının şart olduğunu söylemekle kime, nasıl mesaj vermek istediniz?
9. Bu tür işler, Anayasal zorunluluk olarak zaten böyle olmuyor mu? Meclis'teki çoğunluğunuzla bu konuda istediğiniz sonucu alacağınıza göre, bu sözünüz, protokolün onaylanmayacağı anlamına mı geliyor? Sözünüz, bu açıdan Azeriler için bir güvence sayılabilir mi?
10. Yoksa, tersi bir durum mu söz konusudur? Yani, protokolün TBMM'de muhalefetin itirazına karşın-onaylanması durumunda, "Ne yapalım, TBMM böyle takdir etti" mi diyeceksiniz?
11. Ermenistan protokolü ile Türkiye, vazgeçilemez ilk şartını bile kabul ettiremediği Ermenistan'a ödün vermiş olmuyor mu? Hükümetinizi bu tür ödünlere vermeye zorlayan, örneğin, kamuoyunda yaygın bir kanaat olan "ABD'nin isteği" gibi nedenler mi vardır?

CEVAP

Ülkemiz için stratejik önem taşıyan Güney Kafkasya bölgesinde kalıcı bir barış ve istikrarın kurulması Türk Dış Politikasının temel hedeflerinden biridir. Ancak, bu bölgede mevcut siyasi ihtilaflar, barış ve istikrarın tesisine engel oluşturmakta, hem bölge ülkelerinin hem de ülkemiz gibi bu bölgeye komşu coğrafyalarda bulunan ülkelerin güvenliği için sürekli bir tehdit teşkil etmektedir.

Ermenistan'la ilişkilerimizin normal bir zemine kavuşturulması amacıyla başlattığımız normalleşme süreci, sadece aynı coğrafyayı paylaştığımız bir komşu ülkeyle mevcut sorunlarımızı ortadan kaldırmayı değil, aynı zamanda Güney Kafkasya'da sürdürülebilir bir barış ortamının yaratılmasını kolaylaştırmayı da amaçlamaktadır.

Bölgemizin kalıcı bir barış ve istikrara kavuşması için, Türkiye-Ermenistan ilişkilerindeki normalleşmenin yeterli olmayacağı ve bu çabalara paralel olarak Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki ihtilafın çözümü için de somut adımların atılmasının gerekliliği, Ermenistan'la başlatılan sürecin başından beri Sayın Başbakanımız başta olmak üzere tüm üst düzey yetkililerimizce vurgulanan bir husus olmuştur. Hükümetimiz, esasen, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinde yaşanacak olumlu yöndeki gelişmelerin, Azerbaycan ve Ermenistan arasında yürütülen müzakerelere de olumlu etki edeceği inancındadır. Nitekim, Türkiye-Ermenistan normalleşme sürecinde sağlanan ilerlemeye paralel olarak son dönemde Azerbaycan-Ermenistan Devlet Başkanları arasındaki görüşme sürecinin de hız kazandığı, iki Devlet Başkanının sadece 2009 yılının ortasından bu yana dokuz defa görüştükleri de dikkate alındığında, açıkça görülmektedir.

Diğer yandan, Hükümetimiz başından beri Ermenistan'la yürütülen sürecin Azerbaycan için taşıdığı hassasiyetin bilinci içinde hareket etmiş ve Azerbaycan yetkililerine sürecin her

aşamasında gerekli bilgilendirmede bulunulmuştur. Azerbaycan yönetimi Hükümetimizin konuya yaklaşımını ve maksatlarını açıkça bilmektedir.

Kardeş Azerbaycan'la ikili ilişkilerimiz, Türkiye'nin uluslararası ilişkileri içinde her zaman istisnai bir yere sahiptir. Ermenistan'la yürütülen süreçte de Azerbaycan'ın iyiliği ve menfaatleri hiçbir zaman göz ardı edilmemiştir. Türkiye bu ülkeye başından beri verdiği güçlü desteği bundan böyle de sürdürme kararlılığındadır. Hükümetimizin bu konuda sarfedilen sözlerden geri adım atması sözkonusu değildir.

Bölgemizde mevcut çatışma ve husumet ortamının tüm bölge ülkelerine zarar verdiği inancıyla Türkiye, Ermenistan'la imzalanan Protokollerle bölgedeki sorunların çözümü için kendi inisiyatifiyle önemli bir adım atmıştır. Bu sürecin tüm bölge ülkeleri için yararlı neticeler verecek bir mecrada ilerlemesi, şüphesiz Ermenistan da dahil tüm tarafların, çözümü kolaylaştıracak yapıcı bir tutum içinde bulunmalarına bağlı olacaktır.

Ermenistan'la hazırlanan Protokollerin imzalanmasıyla süreç sona ermiş değildir. Protokollerin yürürlüğe girmesi için her iki ülkenin Parlamentolarınca onaylanması gerekmektedir. Protokollere ilişkin nihai karar, bu çerçevede Yüce Meclise aittir.